

مستشرقان

دوسمادتده باب عالی جوارنده
دائرة مخصوصه
محل اداره :

اخطار :
مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوبيه
قبول اولنور
درج ابدلته بن آثار اعاده اولنور

ديره، فلسفه، علوم، حقوق، ادبياتده و سياسياتده و باظاهه كرك سياسي و كرك اجتماعي و مدني احوال و مشوره اسلاميه در بحث ايدر و هفته ده بر نشر از انور.

صاحب و مؤسسلری :

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

آبونه بدلی

سنه لکی التي آیلنی

ممالك عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	»	۳۰۵	روبله
سائر ممالك اجنبیه	»	۹	فرائق

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

قیراه دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضاه آلنیر

عدد : ۸۲

۱۸ ربیع الاول ۳۲۸ پنجشنبه ۱۷ مارت ۳۲۶

در دنجی جلد

بک ای طائیش اولس لردی اتحاد ایدر لر، یکدیگریه یاردم ایدر لردی؛
 حالبوکه خر بوطیلر بریسی دیگرندن فضله قازانسه قیصقا مقدمه وقازا-
 نه سنه، لندن کلیر ایسه، مانع اولمقدهدر. بوطیبی قوانین اسلامییه
 منافیدر.

ایشته بر قاج سنه اول بیوک بر سر کیسی ایله اشتهار ایدن بو آمریکا
 شهرنده [سن لوئی] الآن بو قدر عثمانی مسلمان بر حیات ناموسکارانه
 و دیندارانه ایله یاشامقدهدر.

آمریقاده اسلامیته دائر کوربان و ایشیدیان و الآن محلیجه دوام
 ایتمکده اولان بک چوق احوال مهمه واردر، که بونلردن هر مسلمان
 بر حصه منفعت آله بیلیر. دیگر مکتوب و مقاله لرم ایله دینداش لرمی،
 آمریقاده کی دینداش لرمک احوالندن خبردار ایده بیلیر ایسه م کندی
 بختیار عد ایدرم.

ادهم نژاد

قونفرانس

احوال عالم اسلام حقنده

بکن هفته صالی کونی اقشامی دیرکار آره سنده دارالتمشیل
 عثمانیده سیاح شهر عبدالرشید ابراهیم و ژاپونیاالی حاجی عمر (یاما-
 اوقا) افندیلر شرفه، روسیه لی اسلام طلبه سی جمعیتک دلالت
 مایتپرورانه سیله شرق مسلمانلرینک احوالی حقنده مهم بر قونفرانس
 ویرلدی. وقت معیندن بر ساعت اول بتون لوجه لر و سائر اوطو-
 روله حق، آیاقده طوروله بیله جک محللر خنجاخج طولمشدی. دها
 ساعت ایکیده قاپولرک قاپانسنه مجبوریت حاصل اوله رق بر چوق ذوات
 چاره سز مأیوساً دوندیلر. عبدالرشید ابراهیم و حاجی عمر (یاما اوقا)
 افندیلر و سائر ایراد نطق ایدم جک ذوات عالیله ایکیدن بر چاریک اول
 کلرک ایکینی بش کچه پرده آچیلمشدر. سخنک سوفلوره مخصوص
 محله موضوع ویشیل چوخه ایله مستور ماصه نک اوکنده قائماً دفتر
 خاقانی ناظری محمود اسعد افندی و سخنده اعداد اولنان محک موقع
 شرفنده مجلس مبعوثان عثمانی برنجی رئیس وکیلی مصطفی عاصم افندی
 حضرتلری و عالم اسلامک بیوک متفکری فاضل محترم عبدالرشید
 افندی حضرتلری و ژاپونیاالی عزیز مسافر من عمر (یاما اوقا) افندی
 حضرتلری قاعداً کوریلدور لر ایدی. عمر افندی حضرتلرینه اکتسا
 ایلدکاری سویملی ژاپون لباس ملیسی ایله باشلرنده کی ظریف اسلام
 عمامه سی بک زیاده یراشمش مهیب، موقر، اصیل برسیجای اسلام
 حضارک عیون مفخرتنده تجلی ایلشدی. محمود اسعد افندی حاضر ونه
 سلام ویره رک عبدالرشید ابراهیم افندیکن ترجمه حالنه دائر عیناً نطق
 آتی بی ایراد ایله رسم تقدیمی اجرا بیوردیلر. بونی متعاقب عبدالرشید
 ابراهیم افندی، حیاتی، بتون اجتهاداتی انتباه اسلامه حصر ایدن
 او داهئ شهر آلفیشلرله قارشولنه رق، بی نهایت آلفیشلر ایچروسنده

نظقلرینی اکیال ایتمش و عمر افندی بی حاضر ونه تقدیم ایدرک ینسه
 سورکلی وشدتی آلفیشلرله پرده ایشدر. بر چاریک استراحتی متعاقب
 پرده تکرار آچیلمش محترم مسافر من حاجی عمر (یاما اوقا) افندی
 روسجه ایراد نطقه باشلایه رق حاضر ون میاننده روسجه به واقف بر
 چوق روسیه لی اسلام طلبه سی ده بولون دینندن آلفیشلرینه بتون
 حضار اشتراک ایشدر. آلفیش طوفانی ایچنده عمر افندی نک ایراد
 ایلکده اولدینی نطق مکتب حقوق معلملرندن مصطفی زهدی بک
 ترکیه اوله رق ضبط ایدیور ایدی. حاجی عمر افندیکن اکیال نطقنی
 متعاقب زهدی بک غایت سلیس اولان ترجمه لرینی بر ادای ذلفریب
 خطیبانه ایله قرائت و آسیا سیاستنه معطوف اولان ملاحظات و مطالعات
 واقفانه لرله شور و حنوا از ترجمه بی تویج ایشدر. تقدیر لرو آلفیشلرله
 تلقی اولونان بو بارلاق نطق متعاقب مصطفی عاصم افندی حضرتلری
 بک چوق حقایق فلسفیه به مبتنی نطق فاضلانله لرله بتون سامعینی
 مستفید ایدرک اتحاد اسلام فکری سعادت عمومی بشریه بی مستلزم
 بر فکر انسانی اولسی حیثیتیه اوروپانک تلاشنه محل اولدینی بیانات
 عالیله تفصیل و ایضاح بیوره رق سامعین کرامی بر ذوق و نشاط
 ایشلدر.

خطراتی ابدیاً حافظه پیرای اهل ایمان اولان بو مبارک کیجه به
 حائد اجتماع شو صورتله مسکی الحظام اولمش و حضار بیوک بر حظ وجدانی
 ایله ساعت التیده طاغلمشدر.

محمود اسعد افندیکن نطقی

محترم افندیلرم، بواقشام سزه محترم برار قداسمزی، محترم برار قداسمزی
 تقدیم ایله کسب فخر ایدیورم. بو ذات سیریلی عبدالرشید ابراهیم افندی
 حضرتلری در. فقط بو قدر سولیکله ذاتی سزه ارائه ایده جک اولورسه م
 برشی او کرشمش اولمایه جمسکره. زیرا یالکزشخصنی کورمش، اسمنی ایشتمش
 اوله جمسکره. کیم اولدینی اکتامی ایچون معنویانندن، حیاتندن، روحندن
 بحث ایتک لازم کلیر. بناء علیه بنده بیلیکم قدر، دیکلک دوندیکی درجه
 کیم اولدینی سزه ایضاح ایده جکم.

بو ذات سیریا قطعه سنده (تارا) بده سنندن در. بوندن الی، التمش
 سنه اولنه ارجاع نظر ایدر سه ک بویله بر ذاتک دنیا به کلش اولدینی کورورز.
 اولا کندی مملکتده تحصیل علم ایدیور. بالطبع آنک غیرتی بونیکله
 قانع اولمایور. علوم شرعیه تحصیل ایچون خطه حجازیه به کیدیور.

علم تفسیر، حدیث و سائر علوم شرعیه بی تحصیل ایدیور. اوندن سوکره
 استانبوله کلیر. بوراده فاضل بر ذاتن اکیال تحصیل ایدیور.

سوکره مملکتته عودت ایدرک تدریسانه مشغول اولیور. بر مدت
 مشغولیتدن سوکره (اورنبورخ) جمعیت علمیه سنه اعضا اولیور. سوکره
 بر مدت ده افتا وظیفه سیله اشتغال ایدر.

لکن هر نه دنسه کندیسنک اوراده بقاسی موافق مصلحت اولمادینی
 آکلادیندن، یعنی مملکتک او وقتکی احوال سیاسییه سی دوام اقامتنه مساعد
 اولدینندن استانبوله کلیر. چونکه بوراسی مقر خلافت علمادر، دارالامان
 اهل اسلامدر. فقط آزادن وقت کچمش. او وقتدن برو احوال تبدل
 ایتمش، اسکی چاملر باردراق اولمش.

حکومت باب عالیدن مابینه انتقال ایتمش، دیسه م مقصدیمی ایضاح
 ایتمش اوله مام. چونکه ینسه بر حکومت واردر ظن اولور. دیه بیلیرکه
 حکمداری بر اشقیای چته سی آلمش، طاغه قالدبرمش، هر دورلو مقاصدینی
 انفا ایتدیورور. ایشه مملکت بونله بر حالده.

بر مدت بوراده گوشه نشین انزوا اولدوقدن سوکره (چولیان) [۱] نامیله بر رساله نشر ایدیور، حتی بر صورتده طبع ایتدیور، همان بر کیجده بورادن آشیریلیر .
سوکره کندیبسی احوالی مساعدا کوره رک روسیه به عودت ایله پترسبورغده نشریاته مباشرت ایدیور .

اولا (صراک) نامنده بر غزته نشر ایتشد . بونکله روسیه ده بولنان دین قرداشلر صری ایقاظ ایده جک نشریاته بولمشدر .

لکن بر مدت سوکره بو نشریاته دوام ایده میه جکنی آکلادینی ایچون چاره سز اسنا بوله عودت ایدیور . ایشته ملاقاتمز اوزمان وقوع بولمشدر . هر کس کولکه سندن قورقدینی زمانلر کوندوز کوریشه مودرک ؛ مظلم کیجه لرده ، کورونمز یرلرده دردلده شیر ایدک . کرک بوراده و کرک ممالک سائره ده کی اخوان دینیزک احوالی حقنده تعاطی افکار ایدیور ایدک . بالطبع بو احوالک نیجه سی نه اوله جغنی دوشندیکمز زمان بر لطف سبحانی یتشمز ایسه بر چاره نجات کوره مبور ایدک . نیم بیلیر ایدی که بر کون مانچوریده بر محاربه ظهوره کله جک و او محاربه نتایجندن اولوق اوزره روسیه ده نور حریت لمان ایده جک . کم بیلیر ایدی که بر کون عثمانلی اقوام مختلفه سی ، عثمانلی حمیتی غلیانه کله جک اویلدیز چته سنی تارومار ایده جک و او حکمداری یعنی اورئیس اشقیایی کندی چته سیله بالکلیه اورادن قالدیره جق . (القیشر)

کرچه بن بالکلیه قطع امید ایتشمز دکل ایدم . بیلیردمکه بو ظلم ، بو استبداد دوام ایده مز . بو قدر میلیونرجه خلق البت بر کون کوکره به جکدی . لکن باشقه بر شیئدن قورقادم : نیم عمرم کافی اولیه جق . زیرا او شخص ظالمک مظلومه مقاومتی زیاده ایدی .

بر مدت عبدالرشید افندی غائب اولدی . سؤال ایدیورم : رشید افندی نه اولدی ؟ بیان یوق . مکر بیلدیز حکومت مشئومه سنک شئامتنه اوده اوغرامش . نه مناسبت وارد ؟ دیرسکز . چونکه بر مملکتده او ظلمی ، استبدادی ادامه ایچون اوراده ایکی شرط لازمدر :

- (۱) اهالی بی جاهل بر افاق .
- (۲) بیلرنده تفرقه چیقارمق .

ایشته حکومت مزده بوبله یاییوردی . جهلی تعمیم ایله فرق مختلفه بیننه تفرقه القا ایدیوردی .

نه قدر فکری منور، ذکی آدم لر کورسه بر صورتله وجودینی قالدیردی . حالبوکه حکومت سابقه بوبله یاغمله کندی مقاصدینه خدمت ایتوردی . بالمکس دها زیاده حقیقتک میدان چیقماسنه واسطه حاضرله یوردی .

چونکه نفی دیه طشریه کوندردیکی افکار عالیه اصحابی ، ازباب حمیت طشره ده کی دین قرداشلری می ، اقوام عثمانیه بی ایقاظ ایتدیلر . بو وجهله قواعد عالیه اسلامییه ومدنییه هر طرفده اهالی بیننده شایع اولدی . اونک اوزریشه غلیان عمومی حصوله کلدی .

حالبوکه عبدالرشید افندی به قارشو حکومت بونی یابامدی . اونی ازالیه مقتدر دکلدی . فقط چاره سنی بولدی : کندی حکومتیه تسلیم ایتدی . و دیدی که : بو ، بوراده بر طاقم افکار نشر ایدیور . بونلر نه سزک ایچون اینه نه بزم ایچون . بناء علیه بو آدمک وجودینی قالدیرک .

فی الحقیقه اوده سایه کوندردی . دیوان حرب عرفی به تسلیم اولندی . نصل قورتیلدی ؟ مجرد جناب حقاک بر حکمتی ایله . بو قدر سو بوله بیلیرم . اوندن سوکره روسیه ده مشروطیت دوری کلدی . عبدالرشید افندی پترسبورغه کله رک نشریاته باشلدی . بریسی ترکیه (الفت) ، دیکری عربجه (تلمیذ) ناملرنده ایکی غزته نشر ایتدی . اسمندن ده اکلاشیلور که الفتدن مقصد تالیف قلوب اهل اسلام ، یعنی جهلی کله واحده به دعوت ایله ارشاد ائده . بولمق . او ، تالیف قلوب که (فاذکروا نعمه الله علیکم) آئنده ده بیان بیورلینی وجهله اهل اسلام حقنده اک بیوک بر نعمت سبحانییه اولدینی حالده مع الأسف چوق وقتلر موجود اولامش ، اجرا ایدله مشدی . قلوب اهل اسلام جهت جامعه اسلامییه ایله مشتمل اولدقلری کی اکر متجدداً

حرکت ایتسه لردی ، عالم اسلام دها چوق موفقیاته نائل اولوردی . بورالی نظره آئندینی ایچون بر چوق فلاکتلر حصوله کلدی .

ایشته عبدالرشید افندی بو مقصدی تأمین ایچون اورسائل نشر ایتدی . مساعیسی یالکز قولده قالدی ، فعلا ده چالیشدی .

بیلیرسیکز که اهل اسلام بیننده ایکی بیوک فرقه وار : بری سنی لر ، دیکری شیعی لردر . بونلرک اختلاف اوزره بولمالری اک زیاده روسیه ده کی اهل اسلام ایچون ضرر لیدر . ایشته رشید افندی بونلری اتحاده دعوت ایتدی ، صکره بر جمعیت تشکیل ایلدی . نروده بونلری طوبیلایه بیلدی ؟ چونکه نروده طوبیلاسه تعقیب ایدیله جک . اونک ایچون بیوک بر واپور استیجار ایتدی . اوراده ، صو اوزرنده بر جمعیت تشکیل ایلدی . عبدالرشید افندیک بر مقصد سیاسی یوقدی . اونک ایچون بو حرکتی حکومت علیه نه دکلدی . مقصدی غایت مشروعدی : مسلمانلری اوقوبوب یازدیرمق ، تنویر ایتک . البت اهالیکنک بوبله متفکر اولماسی حکومت ایچون نافع در . لکن اصحاب اغراض بشقه درلو کوستر دیلر .

صکره حریت اسکی درجه سنده قالدیغندن ناچار روسیه بی ترک ایتدی . فقط بو دفعه بشقه بر جهتی اختیار ایلدی : شرق جهتی . بزم یکدی بیکریمزک احوالنه واقف اولوق ایچون بر طاقم مؤسسات مقدسه دینییه وار ، فقط ظن ایتم که اولردن بحق استفاده ایدلم . بر کره کونده بش دفعه مساجد شریفه ده بولنوب ایفای فریضة صلاتدن صکره مسلمانلر یکدی بیکریمک احوالنه بش دفعه مطلع اولملری لازم . سوکرا هفته ده بر دفعه مختلف کویلرده بولنان اهالی اسلامییه بیوک جامعلرده برلشیرلر . بوندن بشقه هر کس عمرنده بر کره - اقتداری وارسه - ایفای حج ایدر . دنیانک هر طرفندن اهالی اسلامییه اورایه کلیر ، برلشیرلر ، یکدی بیکریمک احوالنه واقف اولوق ، بر برینه تعاون و تناصر ایلمک لازم کلیر . فقط بیلیمورمکه تماماً بو مقاصد ایفا ایدیورمی ؟

ایشته عبدالرشید ابراهیم افندی او طرفده کی اهل اسلامک احوالی اکلایق ایچون اقصای شرقه طوغری حرکت ایتدی . چونکه چین و بلاد سائره ده کی اهل اسلامک احوالنه اطلاعز اجابک بر دیکری معلومات درجه سندن فضله دکلدر . عبدالرشید افندیک غیرتی بوکا راضی اولدی . کوزیله کورمک ایستدی . کیتدی ، تدقیق ایتدی . شمعی بزه بر تفصیل بیان ایده جک . بنده نوبت کلامی کندیسنه ترک ایله او ذات محترمی سزه تقدیم ایله کسب فخر ایدرم .

عبدالرشید ابراهیم افندیکنک لفظی

عبدالرشید ابراهیم افندی ایلرولمکه باشلادی . هر طرفدن دهشتلی آلتیشلر یاییوردی . بتون شدتیه دوام ایدن بو صمیمی آلتیشلردن رشید افندی بر درلو سوزه باشلایه میوردی .

نافذ بر نظر ، بشوش بر سیما ، شفقت و حرمت افاضه ایدر بر وضعیت متواضعانه ایله موقع خطابتده آلتیشلرک دوره سکونته انتظار ایدیور ایدی . آز صکره بو بیوک اسلام متفکرینک حضاره ایلمک خطاب ایشیلدی :
— السلام علیکم !!

عبدالرشید افندی بوکله مبارکه اسلامییه فاتحه مقال اتخاذ ایتدی . حضار طرفندن ده «وعلیکم السلام» دیه مقابله اولوندی . بونی متعاب رشید افندی بر اعتذارده بولوندی :

« بز عن اصل تانار اولدیغمز دن ... واقعا تورک ، تانار دیه آیره جق بر شی یوقدر ؛ لکن صوک وقتلرده ترکیاده ادبیاتک ترقیسی و بر چوق کتابلرک انتشاری - ببیله بوراده کی لسان خبلی نزاکت کسب ایتشدز ، بزم تانارلرک لسانی ایسه هنوز ترقی به باشلامش بولونیور ... بناء علیه افادئمه احتمال که قصور اولور . بوجهله عفو کزی تمی ایدرم . »

سامعین کرام طرفندن «استغفر الله» ندالریله صمیم قلبدن بوکسه لن تعظیم واحترام حسیاتی اظهار ایلدی . بونک اوزرینه عبدالرشید افندی حضرتلری بیانات عالیهرینه شو صورتله دوام ایتدیلر :

« بنده کز بر چوق وقتدن بری اسلاملرک اتحادی ، ترقی و تعالیسی

بالی اولماز. صاچلرینی براقشیر ، طرناقلرینی اوزاتیشلر . پيسالک ، سردارلق ایچریسنده . بتون احوالی مجوسیلردن هیچ آیریلماز . یالکز (مسلمانم) -یر ، اوقدر . مسلمانق نهدر ، هیچ خبری یوق . جامع یاننده کی اوبرقاق صاریقلی نك اسلامیت نامنه قلبنده نه وارسه ایشته اوقدر . بونلرکده صارقلردن باشقه برشیلری اولدینی کبی ، ارکان دیندن ده هیچ خبرلری یوق . بونلرکده برابر بو صاریقلری ده یالکزجامعه کیتدکاری زمان کیرلر .

بوقدر جهالتله برابر شمدی به قدر اسلامیتی عجبا نه صورته مح انظه ایتیشلر ؟ ديه صوره جق اولورسه کز ، دیرم که : بونلرده اسلامیتک بقاسی حقیقه تعجب اولنور برشی در . کندی ادعالرینه باقلیرسه ابتدای اسلامده بتون چین النکاسنده ؛ چینده مانچوریده ، جنوبی چینده ... کاملاً اسلامیت انشمار ایتیش . اصحاب کرام تا اورالره قدر کلشیلر . تاریخلرنده ده بوبله یازلشدر . حتی سعد بن ابی وقاصک اورایه کیتدیکنی محقق اعتقاد ایدیورلر . هرنه قدر نفس الامر مطابقی دیکلده ، برمسلمان عائله وارکه حالا «وقاصیه» نامیله یاد اولنور .

بومانچوریده اولان مسلمانلر آراسنده اوزمان اسلامیت وار ایش . فقط اودعوی نظر اعتباره آتیش . بونلرک تاریخنی اکلایق اوزره بن اللرنده اولان کتابلری تتبع ایتدم . بزم بوراده مشهور عد ایتدیکن کتب فقهیه ، کرک منطقه ، کرک کلامه دائر هرنه قدر کتاب وارسه کافه سنی کندی اسانلرینه ترجمه ایتیشلر . فضله اوله رقی «دسوقی» ده ترجمه اولونمش . بونی هیچ برملکتده کوره منسکرز . دیک که بوکتابلری عرب لسانندن کندی لسانلرینه ترجمه ایده جک آدملر بروقت وارمش . احوالده بوکونکی حاله نصل کلشیلر ؟ الی میلیون هالی اسلامیه آره سنده بوکون سورده فاتحه بی طوغرواوقویه جق آدم بولونماور . (آثار نأثر) . بو ، پک زیاده شایان نأسف . برحالده فقط سببیز دکلدر . بوخاله نیچون کلدیلر ، بونی بوراده شرح ایده جک اولسه م پک اوزون ایضاحات ویرمک لازم کله جک . بناء علیه قبسه جه ديه جکم که : بوخاله کلرینه علما سبب اولمشدر .

بنده کز مانچوریده برقاق ولایت طولاشدقدن صوکر خاطر مه ژاپونیا کلدی . تابورالره قدر کلش ایکن صیت و شهرت لری بتون جهانی طوتان بو ذکی قومی ده ، بونلرک مملکتلرینده برکوره م . دیدم . ایشته اویله یالکز برکورمک مقصدیله ژاپونیا جه چقبوربردک . طبیی اوقدر اوزون بر مسافه به سیاحتی اختیار ایتیش برآدمک جینده برچوق روبه لر بولونسی لازم ایکن بن اهل و عیالمدن آیریلدیم زمان (۱۵۰) غروش پاردم واردی . [مصطفی عاصم افندی : شایان تبریک بر مجاهده .] مع مافیه اصلا فتور کتیرمیه ریک وقطما آثار ذلت کوسترمیه ریک (شدتلی آلفیشلر) اون کبارانه دکل ، فقط متذللانده دکل ، تا ژاپونیا به قدر واصل اولدق . [الفیشلر] بونلری هپ برشریف اسلام ، بر موفقیته رحمان عد ایدیورم . بوقسه نیم کبی آملرک ایشی دکل .

اول باول مانچوریدن ژاپونیا به آنلادیم زمان ایلك چیقیدیم برکوی ، برلیمان در : «سوریه» لیمانی . اوفاجق برکوی . موسم قیش ایدی . واپورض بوزلری قیردق اورایه . واصل اولدی . قره به چیقار چیقماز ایلك نظرمه تصادف ایکن شی بی دوچار حیرت ایلدی : بیوک برطوب . باقدم ، روس طوبی . یانسه کتدم ، مارقه سنی اوقودم ، پترسبورغده اعمال اولتمش . ده زیاده تدقیق ایدنجی اکلادم که پورآ نور محاربه سنده روسلردن اغتنام ایدیش ، و مخصوص بورایه قومیشلر ، یعنی ایلك مملکتلرینه کلن آدمک کوزینه صوقشیلر (الفیشلر) اسکله به چیقمازدن اول ممالک اجنبیه به کتدیکم زمان ، خصوصیه ترکیایه کلدیکم زمان چکدیکم اذیتلر خاطر مه کلشیدی : عجبا بوراده ده بوصیقتیلره دوچار اوله جقمی یز ؟ ینه برچوق پولیسلرک ، قولجیلرک ، کمر کچیلرک حیثیت شکن تحکم لریله ازیله جکمی یز ؟ بونلرک لسانلرینده بیلمیورم . نصل درد اکلده جغز ، کم بیلیر نه اذیتلر ، نه ازعاجلر کوره جکز ، ديه دوشونبوردم . فقط له الحمد هیچ صفتی چکمکده . اسکله به چیقار چیقماز واقعا برسعواله هدف اولدق . فقط بونک سائلی برچوجتدی . یانه کلدی .

— نره به کیدیورسکرز ؟ دیدی . اکر ایلری کیده جکسه کز ، بیوروکز ترن حاضر در ...

افکارنده بونبورسه م بو ، برسوق طبیی ایله در . چونکه هرکون . هر دقیقه کوزمنک اوکنده کورلکده اولان ذلت اهل اسلام بزی اوبوله سوق ایده جکی طبیی ایدی . بشقه اسبابی بیانه حاجت کورم . استاد فاضل جنابلری بوبایده قسماً ایضاحانده بوندیلر . بن شو صوک سیاحتیه نیت ایتدیکمک اسبابندن برنی ، بوراده بولنان حاضرین کرامه مقصدی اکلده بیلمک ایچون پک لزومی ومهم کوردیکم برنقطه سنی بیان ایتک ایسترم .

انقلاب ظهورده کادکد نصکره بن روسیه ده بولندیم زمان روسلرک مسلمانلره قارشى الكعدو برغزته سنی مطامعه ایتک عادم ایدی . بونک (نوویه ورمیه) غزته سنی اولدینی سوبلکده حاجت یوقدر . ایشته برکون اوغزته ده غرب حکمدارلرینک (ره وال) یلده سنده اجتماع ایده جکلرینی اوقودن نصکره بونک ضمنتده کی مقاصد خفیه دن بوندن تولدایده جک نتایج وخیمه دن بکا برتلاش ، برقورقو کلدی . عجبا یته « شرق مسئله سی » دیدکلری اومسئله مهلکه می اورته به چیه جق ؟ بو احتمالک بکا ایرات ایتدیکی هیجان ، بی شرقه طوغری سوق ایتدی . بن بو مهلکه دن شرقده برچاره نجات امید ایدیوردم .

اصل مقصدم بوايسه ده ضرور زمانله اوقورقوله شمدیلک محل قالمادینی ، اوتدیشلرک یقین وقته اولمایه جنی اکلشیلدیندن بن مقصدی دیکشیدرم ، اوراده کی مسلمان قاردشلرک احواله اطلاعی کتدمه مقصد اخذ ایتدم . بز اسکیدن برچوق رسائل اوقومشددق که مانچوریده شوقدر مسلمان وار ، چینده شوقدر مسلمان وار ... روس مطبوعاتنده ازه صره بوبله بعض فقره لر کورردک . فقط اورالره کیدوب ده حقیقت حاله کسب وقوف ایدنجیه کوردم که کرک مسلمانلرک ، کرک اقوام سائر دنک احواله دائر یازیلان او معلومات ایله حقیقت آراسنده هیچ برمناسبت یوق ، بلکه بالعکس بیوک بر مابیت وار . اونک ایچون دیدم که بو طرفلره کلش کن باری بونلری ده ابی بر تدقیق وتبع ایدیم ، بونلرله بر معارفه حاصل ایدیم . بلکه عاقبت امور ، عمومیتله مسلمانلرک یکدیگریله طائیشمنه وسیله اولور ... بوا امید ایله تنبعه باشلادم .

ایلك کیتدیکم بر سیریا درکه اورانک احواله دائر برشیلر سوبله ميه جکم . چونکه اولدنجیه معلوم کزدر . سیریا دن کلن کیدن چوق بولنور . ارنک ایچون اکثر ذوات اورانک احواله مطلع در . بناء علیه ، نزه مانچوریا ده کی اهل اسلامک احواله دائر بعض معلومات ویرمک ایسته یورم . مانچوریا ده کی مسلمانلر اکثریتله چین مسلمانلری در . تا تارلرده وارسه ده اونلر آزددر .

چین قطعه سنده بولونان اقوام چینیه به عمومیتله بز چین نظر یله باقیورسه ق ده اونلر کندیلرینی برقاق قسمه تقسیم ایتیشلر . اوراده یالکز لسان اساساً بر اولدینی حالده ۲۴ صورتیه انقسام ایتیشدر .

بومانچوریا قومنه خارجدن عطف نظر ایده جک اولورسه ق چین ديه تلقی ایدر ایسه کده چین ایچریسنده اویله قوملر واردرکه بونلردن بوسبتون فرقلی در . بونلرک چینلرله علاقه لری ، چین حکمدارلرک مانچوری سلاله - سندن اوللری مناسبتله چینه تعلقلری ده زیاده در . وبوسبتله داخلی چین ایله داعمی مناسبتلری وارمش . دیگر جهتدن روسیه نك قانوق ناتارلریله ده مناسبتلری وارمش . بوجهته مانچوری مسلمانلری ایکی قومک اختلاطنندن حاصل ملز بر قوم اولیور . ولسانلری ده قاریشیق . بوندن طولای ، عجبا ایکی قومی ؟ ديه تعمیق تدقیقانه قوبولورسه ق نیجه ده برقبیله اولدقلری تظاهر ایدر . ایچلرنده مجوسی ده وار ، مسلمان ده وار . مسلمانلری عمومیتله جاهل . واقعا هر هانکی قریه به کیده جک اولورسه ک برجامع ، بر مدرسه ، اوچ درت ده صاریقلی کورورسک . فقط ایشته بوقدر . اسلامیت ده بو ، آثار اسلامیت ده بو ، حیات اسلامیه ده بو . دیگر لرنده یالکز اسم قالمش . بوا سم ده عبدالرحمن کبی ، عبدالله کبی بر اسم دکل ، چین لساننده بر اسم . مع مافیه کندیلری تقریب ایدیورلر .

بونلرک عادات واخلاق چین مجوسیلردن هیچ بروجهاله فرقلی دکلدر . یالکز چین اهالیسنده صفال بولونماز ، اونلر عمومیتله کوسه درلر . بعضلرنده نادراً صفال ظهور ایدرسه ده کسرلر . بونلرده ایسه نك توك صفالیلر بولنور . بوندن معلوم اولورکه مسلمانلر . اکر هیچ صفالده یوق ایسه نه اولدینی

باقدم دوشندم ، كوچك بر كوى . طوبى دن بشقه كوريله جك بر شى
 يوق . اوننده كوردك . كيتمه كراز ويردم . يوقوهامايه كيدجكم ديدم .
 اوچوجتى اشيا لرمى آلدى ، بر آرابه يه قويدى ، « سزده بين » ديدى .
 بزده بيندك . ۱۵ دقيقه طرفنده ايستاسيونه كلك . كلك امانه يابه جغى
 بيامبورم . لسانلرينه واقف دكلم . يوقوهاما ايچون بيلت المى او زره چوجغه باره
 ويردم . او يي لمى آلدى ، قالان پاره يي كتير ددى ، بزى تره نه بنديردى .
 بو خدمتله مقابل بنده چوجغه ۲۵ قايايك ويردم ، يعنى اوچ غروش قدر
 بر پاره . چوجق باقىسى . پاره يي چوق كوردى . نه بر سكر ، التمش باره سنى
 اعاده ايتدى ؟ ياريسى بكا كافي در ، ديدى . شاشدم . بزم روسيه ده او يله
 حلالر دكل ، مامورلر بيله المرينه كچن پاره يي اعاده ايتز . (خنده لر)
 سوكر تره نه بيندك . — احتمال كه بونلرده سزجه موجب نرايت بر شى بو قدر .
 فقط بن كننده غريب كورونن شيلدى سزه عرض ايتك ايسته بورم .
 سزده آرتق موجب استفادة كورديككز جهتلرى البرسكز - واغونه
 كبرنجيه روسيه ده كي كيديشاله كيدجكمى ظن ايتدم . اولاه مفروشات
 دقتى جلب ايتدى . عثمانلى اولرنده اولدينى كچي دائراً مادار اطرافه سديرلر
 قولش . اورطه سندن بر يول وار . بزم (التحيات) ده او طورديغمز كچي
 او طور بيورلر . بزده او سديره چيقارق التحية يي ارقومغه باشلاذق .
 (تبسملر) او يله او طورمق اولرك عادتندن ايمش . نزاكتلرى بنى حيران
 ايلدى . البسه لرم اسكى پوستكى اولدينى ، بوندن قطع نظر سرده اجنيلك
 بولدينى حالده هيچ بريسى كوزنى قلد يروب باقادي . هر كس كال وقار واديله
 او طورمش ، مطالعه ايله مشغول . اوراسى بر واغون دكل ، بر قرا نخانه .
 ايسته بويله قرا نخانه ايچر يسنده ۱۴ ساعت سوكره يوقوهامايه واردق .
 اسان بيلمديكز جهنله مشكلاته دوچار اولتى لازم ايكن اولادق . هر شيشي
 او يله قولاي ، يا ممشركه لسانه حاجت يوق . بتون او انتظام وجديت دل سز آدمه
 يول كوسترر كچي رهبرلك ايديبور .

يوقوهامايه كيجه ياريسى كلك . ينه لپانده كي كچي ايكي تكرلكلى بر
 آرابه يه بيندك . كيدجكمز ير بر چوق ساعتلك مسافه . بر آدمك چكك كده
 اولدينى آرابه بكاده اشيا يه ده كافي كلدى . اشيا نكده نه قدر اولدينى بوندن
 اكلارسكز ! بو كا مقابل آلدنى پاره بش غروشدر .
 ژاپونلرك بو استقامت و انصافى شايان حيرتدر . « بو اجنيل در ، بورانك
 قاعده سنى بيلمبور ، بر پارچه فضا به پاره قوباره لم ... » دييورلر . قاعده نه
 وضع اولونمش ايسه او قدر . [برسس : ياشاسون محب انسانيت ژاپونلر ...
 آلفيشلر] .

بو صورتله يوقوهاما بلده سنده اون بش ، يكرمى كون قدر كيمسه ايله
 معارفه پيدا ايدمدم . چونكه لسان يوق كه قرونوشوب آكلشه يم . بر كتاب
 مغازه سنه كيندم ، ترجمه كتابلرى آلدم ، يكرمى كون قدر چاليدنم . شويله
 بويله بر شيلر او كرنك . اوتنه برى معارفه يه باشلاذق . ايلك معارفه
 غزته جيلرله اولدى .

اوراده مشهور ايكي غزته وار : بريسى (قوقومين شيمبون) ، ديكرى
 (هوتى شيمبون) [۱] « شيمبون » ديك غزته ديمكدر . الكتريق كچي ، تلفون
 كچي نه قدر يكي شيلر او كرنمشلر ، ايسته مشلر سه جله سنه بر اسم قومشدر .
 غزته يه ده « شيمبون » ديمشدر . هر شيله بو اعولى تعقيب ايتمشدر . او يله غزته
 ديه لسانلرينه اجنيل كله يي عيناً آلامشدر .

فقط غزته لرى ، باشقه مملكتلره نسبتله ، فرقلى در . بيوكارى او قدر
 بيوك دكل . فقط قطعه لرى كوچك اولتاه برابر التى ، يدى ياپراق اولبور .
 قيمتلى ده غايت او جوزدر . « هوتى شيمبون » بومى ايكي دفعه نشر اولوندينى
 حالده آيلنى ايكي غروشدر . اوراده آبونيه ماهيه در . بزده كي كچي سنه لك ،
 آلتى آيلق دكلدر . بو غزته نك اوچيوز بيك مشتريسى واردر . چيچنجه
 پوسته يي بلكه مكه وقتى يوق ، كندينه مخصوص ۲۴ اوتوموبيل واردر ،
 اوتوموبيللر هان طاغتمغه چيقارلر . عودت ايدنجه اقسام نسخه سنى ده چيچممش
 بولنور .

[۱] قوقومين شيمبون : ملت غزته سنى ، هوتى شيمبون : صدا غزته سنى
 ديمكدر .

ملتك نه قدر ترقى ايتمش اولديغنه بو بيوك بر دليل در . « نووه به وره ميا »
 بوكون روسيه نك اك بيوك و اك مشهور غزته سنى اولدينى حالده انجق اوتوز
 بيك مشتريسى وار . « هوتى شيمبون » ك ايسه اوچيوز بيك . ژاپونلرك
 نفوسى ۵۰ ميلوندر ، روسلرك ايسه ۱۵۰ ميلون . مقايسه اولوتجه ايكي
 ملتك ترقيلى بينده كي فرق عظيم در حال كوزه چاربار .

غزته نك چوقلنى و او جوزلنى بتون ملتك ترقيسنه سبب در . غزته لرى
 يالكلز صانئله افتخار ايتورلر . اصل مقصدلرى عموم ملتك اوقومسى در .
 بونك ايچون بر غزته انشار ايدنجه - بايزيد كچي ، فاتح كچي ، كوپرى باشى كچي -
 عمومى ميدانلرده غزته لرى چارچويه كر درلر ، فقراى ملتك مجاناً اوقومسى
 اسبابنه توسل ايدرلر . مقصد ، يالكلز پاره قازانه لم دكل . عالم اوقوسون ،
 ملت استفادة ايتون .

بويله غزته صاحبلى به معارفه پيداسندن سوكره اولرنده ايتدا بزم
 اسمزى غزته لرله نشر ايتديلر ، مملكتلرينه برنجى دفعه اوله رق بر مسلمان
 تانار كلديككى مبالغه ايله ، افتخار ايله بيان ايتديلر :

— بو قدر باره لر صرف ايدرك اوروپاده كز دك ، طولاشدىق ، بويله ايكن
 قوم بوش ، هم جنسز بولونان تانار قارداش لر سز دن معلوما تيز اولديغنه ملت
 نامنه اظهار تأسف ايدرز ... ديه بار ، بار باغيرديلر .

او صره لرده خاطر مه كلبوردى كه بزم مقام خلافت ديه استانبوله كلبوردق .
 غزته لرده ملت نك نامنى سويله بيلمك دكل ، امان اسمز غزته لره كچمسون
 ديه قاچنديغمز حالده بوراده كي حاله هيچ بر معنى ويره ميه رك ترده لره
 دوششدم .

فقط اونلر بو قدرله قالماديلر . بويله بر مسلمانك سياحته چيچه بيلمسندن
 بالاستفاده او مسلمان ايله ژاپون ماتى آراسنده مناسبات حقيقيه تاسيسى
 مذاكره سنه باشلاديلر . « بو مسلمانن عجا به نه استفادة ايدرز ؟ » ديه تعاطى
 افكار مقدمانه تشبث ايتديلر . بونك او زرينه قولاق دن قولاغه بزم اسمز
 ژاپون ياده يايلاي . اوراده بر آدمى بيوك پدرى اسميله ياد ايدرلر و تاناره
 (تات تان) دييورلر . بزم ده بيوك پدر ابراهيم اولديغندن « تات تان ابراهيم »
 ديه حقمزده بر چوق مقاله لر نشر ايتديلر .

بو نصريات دوام ايتدكجه ملت صراق ايدرك كوروشمكه شتاب ايتديلر ،
 غزته جيلر ايسه بنى تدقيقه او قدر لزوم كورديلر كه تعقيب ايچون آرقه مدن
 كزه چك آدملر تعيين ايتديلر . كيمكله نه كوروشور سه فر داسى رسم ايله
 برابر غزته لرده كوريبوردم .

ژاپونلر بوانتبا هده اودرجه يه وار مشلر كه بر كون بر كويه كيديبوردم ، كويه
 واصل اولادن بورولهرق بر طاع تپه سنده او بوشم . نه دير سكر او بويديم برده
 رسمى آلامشلرى ... فر داسى بلتناسبه غزته لرده كوردم .

ايسته هب بونلر او قومك هر شيله تدقيقاتلر بنى نه درجه لره قدر
 كوتوردكلرينه بيوك برر دليل در . نه قدر بعوثن ، نه قدر اعيان مملكت وار سه
 جله سنى بمله ملاقاته كلديلر . [مع التأسف خاطر مه كلدى ، ايلك زيارت ايدنلرك
 يتمش سكسانه بالغ اولان قارتلرى يانمه آبروجه محفوظدر . كاشكه بو آقسام
 برابر كتير سه يدم] .

شيهدى يانمه كذاك بو قبيل ذوات عاليه نك آلتى ، يدييور قدر قارتى
 واردر كه مكل بر قولكسبون تشكيل ايدر .

بونلر ژاپونلرك او علاه كلش مسافرلر ايله نه قدر مناسبت و استفادة
 ايديه بياه چكلرى خصوصنده كي غيرتلى بنى كوسترر . بوئسه بن اشتهار ايتمش
 بر آدم دكلم . تولستوى كچي ، انكلتره نك فلان آدمى كچي اولسه بدم احتمال كه
 شهرتم ايچون كلشدردر ، دينه بيليردى ، اسلام عالمنن برنجى دفعه اوله رق
 بر مسلمان كوره مشلر ، آرتق تدقيق ايتدك بر نقطه برافاهغه جهد ايتديلر .
 ايسته مسلمانلر نصل در ديه قوشان قوشانه . حالبو كه اولجه گوياتدقيق
 اديان قونفره سنى تشكيل ايتنن ده ، ميقادوده مسلمان اولمش ... جز برانده
 قونفره كال احتفال ايله آچلمش ، بيلمه نه اولمش . ديه روس غزته لرى
 مبالغه لرله بر طاقم شيلر يازديلر .

بورادن دخى بر هيئت كينديكى يازديلر . محمود اسعد افندى ايله احمد

بصیرت ، دها طوغروسی برهدایت . اسلامیتہ اونلری سوق ایدن اللہک لطفندن باشقه ندر ؟ عقلرخی اسلامک محسناتی تدقیقه صرف ایتدین الله عظیم الشاندر .

بویله برقاچ دفعه لر بیوک اجتماعر عقد ایتدیلر ، او اجتماعر ده اسلامیتدن بحث ایدرک نظمدر سوبله مزی ارزو بیوردیلر . حتی برکیجه بویله بریرده اجتماع اولدی ، ایکی بیک ژاپون او مجلسده بولوندی . او یله بر جمعیتده کندی لسانلرخی بیلمدیکم حالده ، اوچنچی برلسان ایله ترجمانلر واسطه سیله افاده صرام ایتدیکم حالده الله موفق ایتدی ، برچوق آدملر شرف اسلام ایله مشرف اولدی . (آلفیشلر)

شیمدی اتحاد اسلام عنوانه قریب بر عنوان ایله « آسیا غی - گای » نامنده کی جمعیتی تشکیل ایلدک . (آسیا قوه جامعه سی) کی بر معنایی افاده ایدیور . جمعیتمز آز وقت ایچنده ایشه مباشرت ایدوب بر چوق موفقیاتلر کوستردی . اصل مؤسسار التی کشیدن عبارت اولدینی حالده بش اون کون ایچنده ال بیوک ذوات ، مبعوثانندن ، اعیانندن برچوقلری اسلامیتی قبول ایتدیلر ، بعضلری ده شیمدی لک یا لکن مسلمانده موافقتله جمعیتمز قید اولدیلر . بویله ازممانده بر حرکت کورولدی . بر حرکت هر نه قدر شمدیلک اوق اسیه ده استقبالی پارلاق اوله جنی شبهه سزدر . چونکه ایش باشنده کی آدملر ، یعنی ارکان جمعیتمز مملکتک ال بیوک اعیانلری در . از جمله جمعیتمزک معاً رئیس اولان بر ذات وارکه بتون ژاپونیا لک سرتاج مفخرتی در . ایجاب ایدنجه اونک سوزیله بیله حرب اولور . او یله محترم برذات قبول اسلامیت و کلمه توحید ایله مشرف اولدینندن استقبالیکن پک امیدوارم یقین زمانده اسلامیت بیوک بر مقیاسده بر دبره انتشار ایده چکدر . (آلفیشلر)

بونک ایچون افتخار لازم کلر . یا لکن جناب حقه شکر اغلی . زیرا بونلر بزم همتمزله ، بشرک غیرتیله دکلدر . بو صرف اللہک لطفی در . بو قدر آدملر میلیونلرجه پاره صرف ایتدکاری حالده حال برشی یاپه بیورلر . یا لکن روسیه ، ژاپونیا واقصای شرفده اور تودوقس مذهبی نشر ایچون سنوی بش میلیون لیرا صرف ایدیور ! بویله ایکن ۴۰ سنه ده باری قرق بیک خرسیتیان یاپه مامشدر . خرسیتیان اولانلرک چوغی ده محاربه دن صکره دونمکده درلر . پاره ایله صاتین النان دین ایشته بو قدر اولور . (تبسملر) قورقیورم که وقتلریکزی ضایع ایده چکم . یوقسه سیاحتم پک او زونددر . ملال کلر سه بر آز معلومات ویرمک دها ایسته یورم [استغفر الله]

بوکون مقام خلافتنده بر حرکت ، هنوز یورومکه باشلایان برچوق کی بر حرکت ترقی کورولور . ژاپون قاردشلمز ایشه دها قرق سنه اول یورومکه باشلامش اولدقنندن نصل ایاغه قالدیفنه ، نصل یورودیکنه دائر بعض معلومات ویرمک بزم ایچون فائده کی اولور ، ظن ایدرم .

بوزی متجاوز دوه بکار اداره سننده اولان و دائما یکدیگر یله محاربه و منازعه ایله اصرار وقت ایدن ژاپونلر اوتوز ، قرق سنه ایچنده بوکون اوروپا لک حیرتی موجب اوله جق بر دولت معظمه تشکیل ایلدیلر . بوالبت سببمز دکلدر . بعضلری میقاد و حضرتلریک فضل و غیرتی در ، دیرلر . دیگر بر قسیمی ده پرنس ایتونک همتی در ، دیرلر . هرکس برشی سوبیلور . اوروپا لیلر هپ بونلری یازمشدر . بزده اوقومشز فقط بن اورایه واردقن صوکر حقیقی بر درجه یه قدر اکلادم . بر پروفیسور (می شی مه) ، ۸۶ یاشنده . کیتدم ، بالذات کوروشدم . بوندن ۴۵ سنه مقدم ا کمال تحصیل ایله اوروپا دن عودت ایتمش . عودتنده جننده بش پاره سی یوق ایتمش . او نوز سنه نجائامدر - ملک ، معلمک ایتمش . و کندیسی ارککله تعلیمات و تدریس ایده بولوندینی کی زوجه سی ده قادینلری تدریس ایتمش فقر و ذلت ایچروسننده ، اچ جیلاق چالیشمشدر . معیشت نامنه اوقاجق بر باغچلری وارمش ، شو صحنه قدر ، بلکه براز دها بیوچک . اورایه پائاتس اکهرک انجی قوت یومیلری تدارک ایده بیلیورلر مش . ایشته بو صورتله زوجه سیله برابر کیجه کوندوز چالیشه رقی ملتی تعلیم و تدریس ایتمشدر . اورا ده برقاچ (می شی مه) دها ظهور ایتمش . ژاپون ملتی خواب جهالتدن او یاندرمشدر ، ظلمت اسارتدن قورنارمشدر . حقیقت حالده میقادریک ده دخلی یوق دکل ، وار . فقط عموم ژاپون ملتی بویله دوکولمشدر . ذاتاً

مدحت افندی کوندیش ؛ بونی بیله یازدیلمر . حالبوکه بو ذاتلرک بر یره کیتدکاری پک اعلا بیلیرسکز . ایشته محمود اسعد افندی جنابلری بورا ده (آرقه یه صوله میل ایدرک) سوبله سونلر ، توکیونک نره سنه کیتدیلر (خنده لر) اجد مدحت افندی ده بویله . فقط ناشرلرک بو کی افکاری نشر ایتدیکه کی مقصدلری ، خولیلری نه ایدی ؟ بزم ده او یله خولیلره قایلیمه من نه ایدی ؟ بونلری ملاحظه بزم ایچون اهمیتی بیوک برشی در . اجنبیلر ایچنده او یله آدملر وارکه بزم طبیعتی کالیله اکلامشدر ، بناء علیه نری او یونجوق حاله کتیرمشدر . غزته لره برشی اوفوریورلر . بز حقیقت تالی ایدرز . بو سنه ده بر مادام ژاپونیا ده کوی ، کوی طولاشان بر مغربی کوردم ، دیه غزته لره بر فقره یازمش . فقط بن آتی آی ژاپونیا ده طولاشدم ، حاجی عمر افندی ده اورانک یرلیسی در ، اوکاده صوردم . بویله بر مغربی دن نه اونک خبری وار ، نه بزم ، نه ده ژاپون غزته جیلریک . برده زاقویاشا دیه بر ذات سوبیلور . بورا ده بی زیارت ایدنلر بالذات صوردیلر . اوده طوغرو دکل . واقعا بر تو بک نامنده بر ذات کلش ، حتی بر ساعت بیله بر ایتش . ساعتی ده کوردک . بو حقیقت . او برینی کورمک ایچون بر چاره بوله مندق ! . اکلاشیدر که اونک اصلی یوقدر .

بویله ژاپونیا ده نه دین قونفره سی اولدینی وار ، نه ده اسلامیتک بر نامی اوقوندینی . اسلامیتک ژاپونیا یه کیره سی ایچون میسونرلر نه پلانلر قورمشدر ، نه پاره لر صرف ایتمشدر . حتی بونک ایچون « محمد » نامنده بر کتاب ترتیب ایتمشدر . اوستنه غایت چیرکین برده رسم یامشدر . اما نه قدر چیرکین ؟ (اقبیح ما یوجد فی الارض) دنیا ده ال چیرکین نه وار سه اوندن ده قبیح بر رسم اویدورمشدر . آدینه ده (مو حامده) دیمشدر . بر انده قیلیج ، بر انده قرآن . بو کتابدن بش میلیون طبع ایتدیرمک بتون ژاپونیا یه باد هوا طاغتمشدر . هر کویده بر قاچ دانه سنی مطلق کوربیوردم . بو کتابک اورا ده بولونسی بی پک چوق شیلره مجبور ایتدی . بر کویدن بر دانه سنی آلدیم . توکیونه کلام . ترجمان واسطه سیله مفهومی آکلادم . بن روسیه ده دیانت اسلامیه علیهنده یازاش پک چوق کتابلر بیلمیم ، هان یتشه قریب کتاب کورمشدر . بونلرک ایچروسننده درلو درلوسی وار . بو باده بو قدر کتاب کورمش ، اوقومش ایکن عین ایدرم که بو قدر اشبع . بو قدر اقبیح یازمش بر کتاب کوردم . او قدر بهتان و افترا ایتمشدر که انسان تصور ایده میور . مقصدلری اسلامیت ژاپونیا یه آباق باصماسون .

فقط جناب حق اونلرک ظن ایتدیکی کی دکلدر . (یریدون ان یطفثوا نور الله بافوا هم والله مم نوره و لو کره الکافرون) . جناب حق بزم کی بر عاجزی ، جبینده بش پاره سی اولمایان بر آدمی اورایه سوق ایتدی . اورا ده غایت مکمل بر اسلام جمعیتی تشکیکنه موقی ایلدی . (آلفیشلر) الحمدلله هذا من فضل ربی . خرسیتیانلر میلیونلر صرف ایدرکن ، بعض ایتامی قاندره رقدن ، طویلا یه طویلا یه قرق ، الی سنه طرفنده انجی بکر می ، اوتوز بیک کیشی یی خرسیتیان یاپه بیلمشدر . بز ایشه لطف الی سایه سننده لسان بیله بیلمدیکر حالده برقاچ آی طرفنده اساسی بر صورتده بر مؤسسه اسلامیه وجوده کتیردک . بوکون جمعیتمزک اعضاسی بتون ژاپون کابری ، بتون ژاپون حکما و متفکرینی در . (سورکل آلفیشلر)

واقعا شیمدی لک اورا ده قوردیفمز اسلام اوقاجی پک بیوک دکلدر ، فقط اساسی در ، صمیمی در ، حقیقی در . وقطعیاً امین اولوکز که ینه لطف سبحانی ایله اون ، اون بش سنه طرفنده اسلامیت ژاپونیا ده فوق العاده انتشار ایده چکدر . خرسیتیانلر دها قرق سنه چالیشه جقلر ، ینه اومدق لری بوله مایه جقلر .

بز اورا ده اسلامیتی نشر ایچون اسلامیت شویله در ، قبول ایدم . جننه کیدم ... دیه برسوز سوبیلدیکم یوقدر . اکر بویله قاپولری آجسه ق کیمسه دونوب بوزمه باقردی . فقط المزدن کلدیکی درجه ، لسانمز دوندیکی مرتبه اسلامک محسناتندن هر برده بحث ایتدک . و اونلره بالفعل ده کوسترمکه چالیشدق . بو ، الله طرفندن اونلره احسان اولونمش بر فطانت ، بر ذکاوت ، بر

مسلمانانك بر اعتقادى وارد: « اذا اراد الله شيئاً هيئ له اسبابه » جناب حق بر خير مراد ايندجه اسبابى حاضرلار ، بونلره خير و لطف مراد بيورمش ، اسبابى حاضرلامش .

ژاپونلر اخلاق جهتيه دها یتش سنه مقدم غایت صاف ، عقیف ، ناموسلی اولوب صوك درجه صداقت و امنیت لریله مشهوردرلر . بونلرك تاريخلى ايكي بيك سنه دن بو آنه قدر متسلسلاً محفوظ . بو ايكي بيك سنه ايچنده نهر اولمش نسه بتون ساجلارده مقيد . كاهه سنى ژاپونلره بيلديرمك ايچون چالشمش و حالاده چالشيورلر . ممكن مرتبه بيلديردكن صوكرا ، اهالى حقيقت حالى اكلاماز بتون فعاليتها دوگوشلر . تجار هر نه قازانديسه ملت و يرمش ، اصناف قارنى طوبوردن فضل سنى خزينه ترك ايلش . علماسى نه بيليرسه اورته يه قويمش . بويله كمال فعاليت وجديتاه چالشدقلى زمان نه البسه لرىني دكيشديرمشلر ، نه اخلاق لرىني . بو قدر ترقى ايتش اولدقلى حالده الاك او اخلاق مدينه باقى در ، مقدما البسه لرى نه ايسه حالا اوله در . مبعوثلر مجلس مبعوثانه كندكلى زمان بزم كيديكمن جبه لره ، دها طوغروسي شام خرقة سنه بكنز بر شى وارد ، اوني آلير . برده فوطه كى بر شى وار ، اوني ده بلنه باغلار . آياق لرنده ده طاقونيه اولدني حالده مجلس مبعوثانه كيدر . قابويه كلنجه طاقونيلرى چيقارير ، تركى كير ، ايجرى كير .

مجلس مبعوثانلى ۲۲ سنه در دوام ايدنيور . عجبانه ده؟ ديه جكسكن . اوت نرده اولدني ايشته كز حيرت ايدرسكر . بو تياترو كى تخته دن ياپيلمش بر بناده . مجلس اعيانلى ده اويله اكرتى ياپيلمش بر بنا . كچن سنه بودجه لرى مساعد اولدني جهته مجلس ملي بناسى ايچون بش مليون ابن [۱] تخصيص ايتديلر . بوندن صوكرا هرايكيسى ياپيه جق . حالا او اسكى تخته ل ايجروسنده چالشيورلر .

ظن ايدرم كه ملت بويله چالشيورسه ترقى ايدر . بزم كى هر شيشى حكومتدن بگله منزل . خوجه لرك بگله ديكي مهدى اولمازسه بر آدم اويله شيلرى ياپه ماز . بو ملت طبعاً ترقى يه يوز طومش . و ترقى يه باشلايجه باشقه شيلرى هپ اونوتمشلر .

اوراده اويله زكنينلر وار كه يالكز مثلا بر اييك مغازه سنه بيك آدم خده تجيى وار . صوكرا ينه او ذاتك بانقهي وار ، سائر معاملاتي وار ؛ اونلرده باشقه . بويله زكنينلر هر سنه ملتك منفعته برچوق مؤسسات وجوده كتيرلر ، خسته خانه لر ياپارلر . مکتبلر ياپارلر . (آقورا) نامنده بر ذات ايله كوروشدم ، كه اوچ مكتب اعدادى ياپديرمش : برى توكيو ده ، برى سه نولده ، برى مسقط رأسى اولان شهرده . او مکتبلرده ايكي بيكي متجاوز چوقق تحصيل ايدنيور . بونلر هپ كندى مصرفيله . تحفى ده بو صاحب خير ذات او قومق يازمق بيلميور . محاربه كوني بر مليون روبله ويرمش . ايكي ، اوچ ، بش مليون روبله ويرنلرده وار .

ديك كه ملتك بويله بو درجه لرده كى حيتى بونلرى ترقى ايتديرمش . يوقسه بر آدمك كارى دكل بو خوارق . البته اونك ده همتى تقدير اولونمش وده اده اولونه جقدر .

بونلر ملى دها چوققندن اويله تربيه ايدنيورلر كه سز ياشنده كى چوققلر كونده لگندن آرتيردقلى استقباله كى محاربه ايچون بانقهي توديع ايدنيورلر . ايشته ملتك حيتى بودرجه اويانيرسه بويله خارقه لر ظهوره كلير . يوقسه ملتك ترقيسى البسه تقليديه اولماز .

اونلرده اوروپاده تحصيل ايتدى . فقط بزم كى ملكتلرينه البسه كتيرمديلر . علم و معرفت كتيرديلر . [الفيشلر ، هم شدتلى وسوركللى ! . .]

بن ژاپون ملتى حقنده آلمش اولديم معلوماتك كاهه سنى بويله بر ايكي ساعتده عرض ايتك ممكن اولماز . صرهمى كلنجه تح بر آده اعطاي معلومات ايدم جكم . شيمدليك بوراده اك مهملرىني عرض ايتك فكنرنده يم . بر شى وار كه اسلاميت ايچون پك مهمدر . اوني عرض ايدم .

[۱] براين ، اون ايكي بچى غروشدن بر آزاكسيكدر .

ژاپونلرده تستر يوقدر ، فقط عفت و عصمتلى جهانده بي مثلدر . ژاپون قادينلى ، اوروپا مادام و مادموازلارى كى ار ككلره قاره قاريشيق دكلردر . ار ككلر مجلسنده قادين بولونماز ، قادينلر مجلسنده ده ار كك بولونماز . قادينلر آراسنده اخلاق او مرتبه تهذيب اولونمشلر . كه عفت و عصمتلى جانلى كى محافظه ايدرلر . واقعا اوروپا ليرله چوققه اختلاط اولونان بعض بيوك شهرلرده فساد اخلاقه مبتلا قادينلر كورولسه ده ، ايجرى شهرلرده هيج بويله اخلاقى بوزولمش قادينلر يوقدر .

بو عقيف قادينلر ار ككلردن زياده او قومشلر ، تحصيل كورمشلردر . او قومهمش قادين يوقدر . ار ككلرده او قومش ، تحصيل كورمشلردر ؛ فقط نادراً او قومبانلى ده بولور . بن توكيو ده حبسخانه كزديكم زمان ايكي بيك محبوس ايجروسنده يكرى او قوب يازمه بيلمين بولدم . او يكرى نكده اون التيسى او قومق بيليورده يازاميور ، دردى ده هيج او قويه ميور . اما شهر ايجروسنده ار ككلرده ده كيمسه كورمدم كه او قوب يازماسون . هر كس مکتبه كتمش ، تحصيل كورمش .

بزم ايچون ، اسلاميت ايچون لازم اولان ، فرض اولان طلب علم اونلره كچمش . بز « طلب العلم فريضة على كل مسلم و مسلمة » حديث شريفنى او قوديفمن زمان اكثرش (مسامه) قيدي حذف ايدنيور . قادينلر ار قومسه لزوم يوق ايتش ، قادينلر تحصيل كورمى فساد اخلاقى موجب اولورمش . . . بونلر هپى معناسز اعتقاد لر در كه نه شرعاً و نه عقلاً قبول اولونه بيلير . ار ككلر ايچنده فساد اخلاقه مبتلا اولانلر بولونديكى كى قادينلرده ده بوزوق طينتلى لر بولور . او فنا ، و اخلاق لرىني تحصيل فنا ياپماز ؛ اساساً اونلر ك جبلتلى بوزوق . بونلر برابر اكثر فساد ينه ار ككلر طرفندن اوليور . قادينلرى باشدن چيقاران ار ككلردر . بونك ايچون او قومق ايله قادين بوزولورمش اعتقادى پك معناسز و منطقسز بر اعتقاددر .

حاصلى ژاپون ياده هر كس او قور يازار . حالبو كه روسيه ده يوزده - فقط روسلردن ، يوقسه الحمد لله تانارلردن دكل - اوچ آدم او قور يازار . تانارلرده ايسه يوزده آلمش . لهيلرده ، يهوديلرده ايسه او قوب يازمق بيلمين يوقدر . فقط روسلر اويله ياپمازلر ، هپسى بر آرايه طوبلارلر ، يوزده يكرى آلتى ديرلر . [خنده لر]

ملككتك ، ملتك ترقيسى عامسز اوله ميه جفى طبيى كيمسه انكار ايدم نه . فقط يالكز علم ايله اوله جفى ده كيمسه ادعا ايدم نه . بر كيمسه علم تحصيل ايتش ده عمل ايتمه مش سه نه اولور ؟ هيج ! بزم علماسز بيننده الحمد لله شريعت اسلاميه بيلمين آدم يوقدر ، لكن شريعتك كوسترديكى طريق ايله كيدن ده - الحمد لله !! - كورونميور . بز هو اى و هو سمره كوره ياپنديم يول ايله كيدنيور . اوني اسلاميت بولى ديه طومش ؛ اخوت ، اخلاق خسته بر طرفده قالمش ، اسكى علمنايه تقليد ايله مبتلا اولمش ، كيدنيور . بر بول كه نتيجه سى نه اوله جفى چوق دوشونك ايشته سزميدانده . صوكرا ديكر طرفدن شيمديكى كنجلر سز ، اونلرده اوروپايي تقليد ايله بونالمش . بناء عليه روسيه ده كى كنجلر سز دن ده بر فائده كورمدمك . فقط بوراده كى كنجلردن اميدسز وارد . چونكه ملكت كندك كز در . بزم كنجلر سز ايش كوره جك برحاله كلنجه دورلر : صانكه ملكت نه ؟ دييورلر . نه ياپه بيلمش سكر ؟ درت يوز سنه لك اسپرسكر . ارتق سزى قورتارمق ممكن دكل .

بونك ايچون بز علماسز دن ده ، كنجلر سز دن ده هيج بر شى اميد ايتيورده فقط سزك موجوديتكزى محافظه جمله سز واجيدر . هپمز برلكده چالشيورسه ق بر ملتى آياغه قالديره جف سزده شبيه يوقدر . لكن بوده ايشته عمل ايله اولور . (آلفيشلر)

بن ژاپون ياده آلتى آى قالم . بر قاج موفقيتدن صوكرا ژاپونلر ايله ينعزده اولان بعض تهدياتى انعام تصديقه چينه كيتدم . اول قوره يه او غرامدم . قوره نك (فوزان) لماندن كيره رك ، پانختلردن كچرك بتون قوربه ي قطع ايتدم . كوردم كه باون ايكي مليون خلق ژاپونلر ك اسيرى اولمش . ملكتلر سز ژاپونلره تسليم ايتمشلر . كنديلرى جهالنده بو يان . اوراده ژاپوندن باشقه

— اگر خارجدن استقرار ایدہ جک اولورسوق ، دیورلر ، میدان واسعدر . لکن داخلًا ایش بیترمگه چالیشورز ...
 شمذی یه قدر اجنیلردن استقراری آز ایش . روسیه کی قولاغنه قدر کلش دکل . چینلیر خارجی استقراردن کمال دهشتله اجتناب ایدیورلر . اونک ایچون داخلی استقرار تصور وتدارکنده بولونیورلر . اگر بویله کیدرسه اون بش ، یکریمی سنه صوکر ااحتمال اورتهلغه بر دهشت اتقا ایدرلر . اما عکسی ده محتمل در . چینلیر کنندی بینارنده نه قدر منازعه ایدرلر . ده اجنبی یه قارشی متحد ومتین درلر . چین مسلمانلری عمومیتله جاهل اولدقاری حالده اوراده اولان اتفاق ده هیچ بر مملکتده یوق . سزه کوچک بر نمونه سنی کویسترم :

پکینده بولوندیغ زمان بر وقعه اولدی - پکینده ۳۳ مسجد ایله یوزبیک قدرده مسلمان وار . تکمیل پکین اهاالیسی بر میلیون قدردر - بر جمعه نمازی حاضر لامشوق . جامعده بولونیورز . نمازه یاریم ساعت قدر قالمشوق . بری کادی ، قاپودن بر صیحه ایتدی . امام منبره چیقدی .
 -- جهاد ! ..

دیه باغیردی ، هر کس قوشدی . بنده براختیاری یاقه لادم ، نه اولدی دیه صوردم .

— شهرک خارجنده محاربه وار ، جهاده کیدیورز ، دیدی . شهرده یوزبیک اسلام وارسه کیتمش هپسی . هیچ کیمسه قالمشوق ، نه ایش مسئله ؟ بر مسلمان مجوسیلر ایچنده ایش ویریش ایدرمش . بر مجوسی تعرض ایتمش ده دیگر مجوسیلرده اوکا معاونت ایتمشلر . بر مسلمانک انتقامی المی ایچون یوزبیک کشیدن کیتمین بریسی قالمادی . (الفیشلر) باقکیز اتفاق قوتی نه درجه . بتون مسلمانارک اتفاق بویله . اما کنندی بینارنده منازعه یوق دکل وار ؛ فقط خارجه قارشی بتون منازعه لر ترک ایدیلیر . صیم صیتی بر کتله واحد حالنده عرض وجود اولنور .
 بونک ایچون چین مسلمانلرینک استقبالی پارلاقدر ، دیه امیدوارم . کری قالمزلر ان شاء الله .

چین ایچریسنه علمده کیرمه مش دکل . اوچ ولایتده - قانسو ، شانسی ، شینسی - علما خیلی موجود . قراء فقهاده وار . اما یقین زمانلرده ظهور ایتمشلر . بخاریه کیتمشلر . کاشغر جهتلرنده من القدیم علما موجوددر . فقط (تونکین) شهرنده ایکی اوچ عالم وارمش . بعض چین تاریخلری عربجه یه ترجمه ایله ده اشتغال ایتمشلر . چین خاقاندن بری طرفندن (۴۰۰) سنه مقدم یازمش بر اسلام تاریخی پک مهم اولدیغندن بش سنه مقدم فصول اربعه نامیله عربجه یه ترجمه ایتمشلر . فقط مع التأسف بویله قدر طبع اولونامش در .
 سامعین کرانه ملال کله مک ایچون ، چینلیرک داخلی احوالنه دائر بو قدر معلومات ایله شیمدیلك اکتفا ایده جکم . ایلورده بویله ده ایضاحات ویررم .

بولندن صوکر سنغاپوره کلدیم مسلمانلر چوق صوماطراده اویله یکریمی میلیون مسلمان تمامیله تحت اسارتده بولونقده . انسان دوشوندیجه حیرتده قالیر . سنغاپور یتمش سنه مقدم اسلاملرک انده ایش جوهار حکومتک اوفاجق بر جزیره سی ایش . اوراسی بوش طور دیغندن انکلیزلر ۷۰ سنه مقدم کلشلر . کورد هوسی اتخادی دسیسه سیله مرور زمانله اطیه صاحب اولشلر . بویله بونک اک معمور بر بلده در . فقط ترقیسی انکلیزلر لندن در . تجاری انکلیز . خدای مسلمان ! ... [آه ... اوف ... دیه تأثرلر] .

بوراده تجارک بر قسم کلیدی چینلی در . بر قسمی ده هندلی در . سائرلری هپ انکلیز ، فرانسه ، نسه ، امریقان ایسه پک چوق . اوفق بر جزیره اولدینی حالده بر بلده دن باشقه برشی یوق . قریه لری هیچ یوق اوفاجق بر جزیره بر مملکت حاله کلش . تجارت مناسبیله ، ایچنده انسان سرکیسی کی هرملندن آدم بولنور . بونلرک ایچنده بزم عزیز مسلمان قاردشلمس اک اردلی بولونیور .
 [یسه آثار تأثر]

دهافنا حالده بولونانلری عقله کتیرم جک اولورسوق فلنک اداره سننده بولونان جاواده کی مسلمانلرک حاله بر نظر ایدلم . بونلرک کاملاً بو حالده قالمی

حال حیات امیدی یوق . بویله کونکی کونده (انالله وانالیه راجعون) آینی التزام ایدرک اوحاله راضی اولمشلر . نه اوقومق وار ، نه یازمق ، نه ده اجتهاد . اما چینلیر اولنر درجه سنده دکل . اسکیدن علمه پک هوسلی ایشلر . بروقتلر چینده خیلی ترقیات وجوده کلدیکی آثار قدیمه دن معلوم . واهالی ده وار قوتی بازوی مساعی یه ویره رک بویله کونکی خالدن قورتولنی ایچون بتون غیرتلیله چالیشورلر . فقط بوچالیشمه لری کچجه باشلامش . اسکی زمانده اوروا بونلرک چوقلغندن قورقورمش . فقط شیمدی علمندن قورقارلر . چونکه ژاپونیا ده اون بیک چین طلبه سی وار . امریقاده ، لوندرده ، روسیه ده تحصیل ایدنلرک عددی بزرجه معلوم دکل . بوژاپونیا ده کی اون بیک طلبه چینه عودت ایدنجه کوزلرینک آچیلیمسنه سبب اولان ژاپونیا یه اولکیسندن زیاده دشمن اولدق مملکتلرینک استقبالی ایچون چالیشورلر . ایشته بونک ایچون بن دیورم که حقیقه بونلرک حسیاتی جدی در .

کچن سنه چین - ژاپون بیننده بروقه اولمشوق . اووقت بون چینلیر ژاپون اتمه سنه قارشی بویقوتاز اعلان ایتدیلر . اووقت توکیوده بولونان اون بیک چین طلبه سی « بزم ملتزه قارشی بویله بر معامله ده بولوندیگر » دیه هپ بردن توکیوی ترک ایله حرکت ایتدیلر : توکیو حکومتی بو طلبه نک خاطر ایچون اومسئله نک بروقت مراهونه تعلیمی مناسب کوردی .

بودرجه مملکتلرینه چالشمق امیدی وار . بو اون بیک طلبه عودت ایدرسه مملکتلری ایچون نه قدر خدمت ایده جکارددر . فقط بونلری تربیه ایدن ژاپونلر اتفاق روحی ایله تربیه ایتشلر .
 بزم روسیه ده کی مسلمانلر ایسه روس مکتبده تحصیل ایدوب ده عودت ایدنجه - اوده چوق دکل یا ، انجق الی ، آلتش کیشی - بر برلرله بارینه مازلر ، اویوشه مازلر . چونکه هر بیلر اویله تربیه ایدرلر .
 ایشته تربیه نک مقتضاسی ، قانونی در بو . بونلری بو صورتله مملکت ایچون چالیشمه مجبور ایدیور . بویله دوام ایدرسه چینک استقبالی پارلاق در .

فقط بو استقبال اوروبالیرجه ، مطلوب اولدینی جهته ممکن اولان دسائسک کافه سنی استعمال ایتشلر . از جمله بوندن بر قاج سنه مقدم اوروا میسیونرلری چینه کیرمشلر . دینلری صائمق فکریله اوروبانک افکار فاسده سنی نشر ایدیورلر . اک بیوک بر مسئله وارسه چینک علی حاله بقاسی در . حالبوکه چینلیر کنندی کنندینه بیلیمیه رک درت قسمه تقسیم اولنق اوزره درلر . بر طرف مانچوری دیه آریله جق چیقه جق . بوشمال شرقی . دیگر طرفدن غرب جهتلری (مونغول) دیه آریله جق . تبت ذاتاً آیری در . صوکر جنوبی چین ده بر طرفه آریله جق . اولکیسی ده اپی کوچوله جک . بویله درت حکومت تشکل ایده جک . بو تقسیمک اوروبالیر طرفندن پلانی قورولمش . بو فکری یالیزلرله جلایه رق چینلیرله تلقین ایدیورلر . چینلیرک جاهل قسمی بودسیسه دن خبری اولدیغندن بو افکاره اویقمده درلر . فقط اوقومش ، انبیا ایش قسمی اوکنی آغنه چالیشورلر . فقط هانکیسی غلبه ایده جک ؟ اوللی دکل . معافیله استقبالده چینلیر ایچون یاقه یی قورتارمق لازم کلدیکنی پک اپی دوشونمشلردر . ان شاء الله قورتاریرلر . چین « اک بیوک دشمن موسقوف در » دیه علمنده اک بیوک حرکات تدارکنده بولونیورلر . بونک ایچون بویله چین بازارنده روس امتعه سی کوروله میور . اسکیدن تامار تجاریله روس امتعه سی صالیورمش ، فقط شیمدی کیرم میور . مانچوریا ده ، مانغولیا ده ، داخله ... هپ ژاپون امتعه سی صالقمده در . وژاپونلر انکلیز ، امریقان امتعه سیله رقابت ایدیورلر .

برشی ده خاطر کلیمور : اوفق بر ملت اولان ژاپونلر اک بیوک . اک ماهر تجار دولتلرله قوجه چین ایچرو سننده رقابت چالیشورلر . بتون انکلاترک قوه سیاسی سی تجارت سایه سننده در . هرکس بونی بیلیر . بویله بر ملتله قارشی ژاپونلرک رقابتی حقیقه شایان تقدیردر .

ایشته چین کنندی ایچرو سننده بویله میقرولر اولدیغنی طویمشدر . بونک ایچون فابریقه لر تأسیسی تیمور بوللر انشاسنی کنندی لرینه المغه چالشمقده درلر . احتمال که چین تجاری معاونت ایدرسه خارجدن استقرار ایتکمزین داخلًا ایشلری کورورلر . اصل مقصدلری ده بودر .

برجوق جهلانك اعتقادينه كوره اسلاميت ايش. برجوق اوروپاليلر خود بينانه اسلاميته اسنادلري زماننده بونلري استشهدا مقامنده كتير برلر. فقط نفس الامرده اسلاميتك بو حاللرايله هيچ مناسبتى يوقدر. هر نصل ايسه عموميتنه بويله بر حالده بولونديغمزى نظر اعتباره آليرسه ق بو خصوصده حيرته قاليرز. فقط اسلام ناريغرينه مراجعت ايدجك اولورسه ق شهبه لر كلياً زائل اولور. بوكي مجلسده اونك بياننده حاجت كورمبورم. شوسبيله هندستانه نقل كلام ايديبورم.

هندستانده تيش مليون مسلمان تخمين اولونبور. بونلر اوراده كي مجوسيلره نسبتله يك آشاغى درلر. هند مجوسيلري اسلاملره نظراً ترقى ايشلر، فقط كاملاً دكل، يالكز بنكاله جهتي. پنجاب قسمى مسلمانلردن اشاغى در. هندستانده ايكي عكسى حركت واردور. پنجاب مجوسيلري مسلمانان اوقدر نفرت ايديبورلر كه بر مسلمانى، مغازه سنه كه جك اولورسه قابودن ايجرى صوقاز. نه الاجسه اوكا كوركه اوزاتير. اوده پاره سنى كوركه ويرر. كندى الى مسلمانك وجودينه طوقونماين ديهه بر مجوسى بر مسلمانك كولكه. سندن كچرسه اغتسال ايدر. بنكاله قسمنده ايسه مسلمانلر مجوسيلردن نفرت ايديبورلر. اوراده كي مجوسيلر مسلمانلر ك اسيرى اولمشلر.

بوايكي عكس حالك بر مملكتده نره دن كلديكنى ايضاح ايجون اوزون زمان لازم. بناء عليه شمديلك ترك ايديبورم.

بورالرده برجوق ذوانله كوروشدكدن صوكره حجاز مغفرت طرازه كلدك. اومقام مباركه برجوق اخوان دين ايله ملاقات ايدر ك بر قاچ صحتلر تشكيل ايتدك. بر قاچ دفعه لر چيندن، هنددن، بخارادن كلش آدملره بر ارايه طويلاندرق اونلري قوجا فلاشديره رق يكديكرينه عرض حال وافاده مرام ايتلرينى استرحام ايتدك (الفيشلر)

بووظيفه يالكز كندى خدمت دكلدر. اتحاد و ترقى جمعيتك سلانيك مركزندن كوندريلن اسكوبلى حافظ فريد افنديك همته ده انضمام ايتدى (الفيشلر)

بواجتماعلر مذك اك بيوكى اتحاد و ترقى قلوبنده اولمشدى، كه اوكون هر ملتدن آدم طويلانمشيدى. فقط مجلس صوكنده ۱۸ ياشلر نده چينلى برجوق هر كسك نظر دقتى جلب ايتدى. هرلسانده برجوق ذوات طرفندن نظقلر ايراد اولوندى صوكرا اوچوق اياغه قالدى. چينجه دن باشقه لسان بيايور. كندى مرامنى حاضر ونه اكلامق ايجون چين لساننده برشيلر سويلسكه باشلادى. اللريله، وجوديله، كوزلريله، حاصل بتون لسان حاليله قاي بزمله برابر اولديغى اكلامق ايشته يوردى. دوشونلى، مكده بونى ترجمه ايدجك آدم وارمى؟ فقط الله بزي سائر قرداشلر مزله برلشديرمكى مراد بيورونجه تاژا بونيان ترجمانى كوندرير (سوركلى الفيشلر). عمر افندى چينلىك سوزلرينى روسجه يه، بنده روسجه دن عربيجه يه ترجمه ايدر ك چوجك مرامى اكلامه موق اولدق. (شدتلى الفيشلر)

ظن ايدر م بوندى مقدم من كل فچ عميق مكرمه يه، بلده طبيسه يه كلان مسلمانلر، دكر من اطرافنده دونر كى هيچ برشيدن خبرى اولمايه رق عودت ايدوب كيديبورلر م. بوسنه برنجى دفعه اولارق مسلمانلر نه ايجون طويلانديغندن خبردار اولديلر، جزئى بر معارفه باشلادى. (برقاچ دقيقه دوام ايدن شدتلى الفيشلر... برسس: (الله عمر كى اوزون ايشون، الفيشلر...)) ايشته برادرلر، بونلر هپ جناب واجب الوجودك حكمت الهيه سى در، برچينلى چوجك قارداشلرينه سويلديكى سوزلري اونلره اكلامق ايجون ترجمانى تاژا بونيان كوندرمك بيوك بر لطف الهى در. عقل بشر بونى احاطه ايدم.

ايشته بوراسى بويله بر بلده طاهره در كه بيك اوچيوز سنه دن برى هر سنه يوزيكلر جه خلق بورايه اجتماع ايدر. بونك تشكرينى هر بر برك يوز بيك لسانى اولسه ينه ايفاسندق عاجز. بوكون اوروپاليلر عالمى بر برينه طامق ايجون سركيلر قوره رق، ميلونلر صرف ايدر ك غرپدن، شرفدن آدملر دعوت ايدرلر. يوزيك كيشى بيله كلمه. هم اوده قضا سز كچم. ايشته پارس شيغاو سركيلرى قضا سز كچدى؟ اونر بيك تلفات ايله اتلانديلر. يديش

مليون صرف ايتدكارى ده بر طرفه طور سون. بزم كعبه معظمه ده ايسه الله اويله برسركى قورمش كه هر سنه بر پاره سز قورولور. واوقدر آدملر طويلانديغى حالده بر قضا ظهور ايتز، بر آدمك بونى بيله قاناماز. پوليسلر ك يوقلنى ايله نظافت وانتظام سز لقلره برابر. بونلر دوشونولورسه انسان اويله ظن ايدر كه بوميه بيك آدم اولسه آزدر. فقط كيمسه نك بونى بيله قانامايور.

الله بزه بوقدر بيوك نعمتلر ويرديكى حالده بز بونلري تقدير ايتيورز. اواسكى اعمالق زماننده هيچ برشيدن خبر من اولمديغى كى بونى ده تقدير ايدمه مهنز. فقط بوندى صوكره ارتق انتباه لازم.

نه حكمت در بو. اوقدر اجناس واقوام مختلفه طويلانمشلر. هوالر صيحا، بويله ايكن بروقوعات اولماسون. عقللره حيرت ويرر. فقط بوندى زياده عبرت ويرمك برشى وار كه (غيردى زرع عند بيتك المحرم) اولديغى حالده هيچ برشيتك فيانى نه ترايد ايدر. نه ناقص. بوكون استانبوله خارجدن اوچيوز بيك آدم كه جك اولسه ييه جك اكك بوله مايه جقلر. پترسبورغه يكرى بش، اونوز بيك عسكر كلنجه بيه جك اكك قالمايور.

بويله بر طاقم خوارق قيبندن حاللر وار كه بتون عالم اسلام استفاده ايتك لازم ايكن بوكونه قدر محروم ايدك. بوندى صوكرا كوزلر منى آچم. يكديكر منى اكلايه رق، قوقلايه رق، چينلى چوجك لافلرينى ايشيديرك اونلر ك معاونته يتشم (الفيشلر)

ايشته مكده، مدينه ده جمعيتلر تشكيل اولونهرق جزئى بر حركت مسلمانلرده كورلديكى زمان استفاده ايتديكم شيشى سزه عرض ايتك ايشته يورم: بتون اهالى اسلام، نرهلى اولورسه اولسون، چينلى، هندى، جاوالى... كافه سى يكديكرينه التى اوزاتمه حاضر. كرك سياحت ايشاننده، كرك مكه ومدينه ده كورديكم شيلر هپ بوكا دلالت ايتكده ايدى. حتى هندى كنج بر افندى مكده عثمانلره خطاباً سويلديكى زمان ديدى كه:

— بز هندى قارداشلر كز باطمشز، اولمشز، بتمشز!.. كندمرك استقبالندين هيچ خبر من يوق. نه اولديغى بيلميورز. يالكز براروز من وارسه اوده سزك چيغمه كرى كورمك، هيچ اولمازسه قولاغمنله ايشتمك در. اللهم بونى ايترز. باشقه برشى اميد ايتيورز... ديه اوطوردى اغلادى. (دهشتلى الفيشلر)

بو حاللر كاملاً شهادت ايدر دى كه مسلمانلرده اتحاد ايجون براس تعداد تام معنوى بر سائق واردور. فقط مع التأسف هر وقت مسلمانلرده بر حال وار كه بر برينك حالى اوزافدن بويله ايشتمكلى زمان غايت محبتله، غايت حسن ظنله تلق ايدرلر. غياياً بر برينه غايت حرمت واحترام ايدرلر. فقط يقين كلدكارى زمان بر بويله چكته شيرلر. بونك نهدن ايلرى كلديكى يك بيله م، فقط جهالتندن باشقه بر سببى ده اولماسه كرك. جهالتنده بودرجه يه كلشركه، بومرضه اويله مبتلا اولمشركه كندمرك حالندن كندمى بي خبرز. هر نه وقت اومرضى ازاله ايدرسك اوهندى كنج افنديك ارزو ايتديكى كى ميدانه چيقارز. اومرضه ده نم فكرمه كوره بوكوندى ازاله اولونغه باشلانمشدر. زيرا مسلمانلر كرك استانبوله، كرك بيروته وشامده، حاصل نره لرينى كزدمسه هر طرفده كوردم كه بومرضدن ياقه لرينى صيرمغه اوغراشيبورلر. بوندى اونوز سنه مقدم خسته لغمن منمن بر حالده ايكن بوكون بعض اعضا لمرضس حيات ايله متحسس اوله رق حركته باشلانمشدر. بو حركت الت سائر اعضا لمرضه ده تأثير ايدجك، بتون حياتمه بر انتباه، بر استفاضه كه جكدر. ان شاء الله عالم قطارنده كوز منى آچارز. بر مرضه ال اوزا تيرسوق آدم بولور ايدنده بز. فقط عبدالمرض هيچ بروقت بزم آدم اوله منى ايشته منلر. بونى ايجه بيلدك لازم در.

بيروتده ايكن اوراده برشيلر مشاهده ايتدم. كه حقيقه ذهنلرى بولانديرر. اوراده بر آمريكا مكته وار، يديوز طلبه تربيه ايديبور. فرانسه مكته مداوملرى ايسه بيك ايكوز، صوكرا المان مكته وار، انگليز مكته وار بونلره ده بر جوق طلبه دوام ايدر. عثمانلى مكته كنج اونك هنوز بناسى قورولمش. ان شاء الله اوده اوله جق. بويله حاللر منى ملاحظه چوق عجائب در. بر بنا قورمشلر، فرانسه مكته بوندى، امريكا مكته بوندى، انگليز مكته بوندى

دها بیوک ، دها کوزل هر شیئی مکمل . قاریوله لر ، موبدیلر ، هر شی شاهانه . فقط نه دیرسکز او قوته جق معلم بوله مامش لر . نظر دقتمی جلب ایتدی . ان شاء الله اوده اولور .

ایشته بویله بر حالده قالمش . اولملر بونلری یابدقن صوکر مکمل ده معلم کتیر مشلر . دیدیکم مکتبی دولت یامش دکل . بیروت اهالیسی یامش . لکن معلم بوله مامش لر . ایشته بویله دشمنلر من ایچرمنه کلیر ، مکتبلر یابارلر و بزم حازری تحقیق و تدقیق ایدرلر . صوکر بونلرک بر غزته لری ده واردر : «الکلیه» . اوراده بر مقاله کوردم . دیورک : بوندن طفسان سنه صوکر کره ارضه بر مسلمان قالمایه جق . هم بوادعاسنی بر جوق ایستاتیسقیلرله اثباته ده قالدیشور . ۴۴ سنه اولمش اوراسی آجیلرلی ، بو ۴۴ سنه لک ایستاتیسقیلر موجبجه اونیجه بی چیقاریور . طفسان سنه صوکر هیچ مسلمان قالمایه جق امش .!

اسلاملرک ساده دلاری بوکاده قانیور . اولدن هیچ بر شیئله الفت ایتمش . هر نه بی کوردکسه اونکله قناعت ایتمش . بر تقلید عمومی ایله مبتلا اولمش . هر نه سوبلنیرسه تصدیق ایدرز . فنطه و اوزنه اولنورسه ۳۵۰ میلیون مسلمان وار . چینده آزدن آز ۷۰ ، ۸۰ میلیون وار . هندستانده ۷۰ میلیون وار ، انکلز لرک ایستاتیسقیلری کوستریور . روسیه ده ایسه روس ایستاتیسقیلرینه کوره (۲۰) میلیون . ایشته یالکز بورلرده ۲۰۰ میلیون . یا عربستانده ، افغانستانده ، ایرانه ، تونس و جزایر جهتلرنده بی نه یاه ... الحمدلله عددی آز دکل . بونلرک طفسان سنه ده هیچ قالمایه جفنه اینامق عادتاً حاقندر .

اونلر مخصوص کوزمنی قورقوتق ایچون بویله یازیورلر . عبرت الملیز ، انتباه ایتملیز . او یانعلی ز . یازدق لری هنوز بر هفته اولادی . بزم مسلمانلر ان شاء الله یکدیگر منظره طانیشرسه ق ، یکدیگر منزه ال اوزاتیرسه ق . . . مقام خلافتده بر انتباه حصوله کلوب کافسه رهبر اولورلرسه استقبالیز غایت پارلاق اولدیغنه هیچ شبهه ایدیله ملی در . بونک ایچون استقبالدن امید کسمک بیوک بر حیا سزاق و بیلکیمسز لکدن باشقه برشی دکدر . عمومیتله بصیرت کوزلر منکر اچیلوب قبلر منکر نور ایمان ایله توحیدینی یکدیگر منری برلشدیردک سلم ترقیده یوکسلمه منری جناب حقدن منی ایله ختم کلام ایلم . [سورکلی آلفیشلر] عمومکزه تقدیم ایله کسب افتخار ایتدیکم شو ذات محترم ، عن اصل ژاپونیا ای اولوب بوندن بش آی مقدم شرف اسلام ایله مشرف اولمش ژاپونیا معتبراندن بر ذات در ، غیر رسمی اوله رق اعلان و افشا ایده جکی رتبه سی ده . دارالفنونده چین لسانی معلمی در . حاجی عمر (یاماواقا) نامیله معروف بر ذات فضیلتسما در . (الفیشلر . عمر افندی حاضر ونه سلام و برر ؛ شدتلی الفیشلر . برایکی دقیقه دوام ایدر ، پرده اینر .]

(عمر افندی حضرتلرینک نطق انشالله کله جک هفته یه)

بخارا دن مکتوب

بخارای شریفه صراط مستقیم درج اولونوم اوزره اوره ایکی معتبر امضا ایله الیفتمز ورقدر :

استانبولده « صراط مستقیم » مجله سینه

چاره سندن ای خرد اسلام ایلی حالینه باق خیر و شر آینه سی کوستردیکی فالینه باق بی هنر بدبختلرک کیچمش مه و سالینه باق بدکهرلر مکریده تاراج اولان مالینه باق ایلی تمدن تا بسمه یوقدر سفاهتدن نجات حر مطبوعات اورته آسیایه روسیه دن کلدی . شویله که روسیه ده اسلام مطبوعاتی انتشاره باشلایوب بزم بخارایه ده کلوب یتیشدی .

سأچه بزم بخاریلردن غزته مطالعه ایدنلر آز ایسه ده بوضوک وقتلرده باغچه سرایده نشر ایدیلان معتبر « ترجمان » اورنبورغده نشر ایدیلان « وقت » غزته لری اورته آسیاده و علی الخصوص بزم بخاراده اوز نفوذلرینی اجرا ایتمکده در .

بوضوک کونلرده حمد اولسون بخاریلردن مجله مستقیمه ، « صراط مستقیم » فوج فوج آونه یازیلوب بخارا کنجلی عثمانلی مطبوعاتنده استفاده یه باشلادیلر .

کیت کیده بخاریلر آ زجوق مطبوعات اهمیت ویرمکده در . شمعی کنجلیرک کون کوندن مطبوعاته میل ایتمکده اولدق لری ، ادبیات عثمانیه کلزارندن استفاده یه باشلادق لری مع المسرة کورلمکده در .

علی الخصوص ۷۴ - ۷۶ « صراط مستقیم » مجله سنده محترم نور علی زاده حضرتلرینک مقاله لری الدناله دولاشوب مطالعه ایدلدی . بخارا کنجلیرک کندی طرفلردن هیئت اداره یه اظهار تشکر ایدوب نور علی زاده جنابلرندن بخاریلرک تاریخلرینه ، عصر من احوالنه دأر معلومات یازوب طورمه لرینی استرحام ایدیور « باقی اخوت » . (امضال محفوظدر)

بخارا مخبر مخصوص مزدن :

شباط ۱۸

هر نه قدر بالعموم وطنداشلمز اوزون برمدت خواب غفلت و جهالته طالمش ، هر درلو ترقیات بشریه نك باصامنی عد اولنه بیله جک مطبوعات جدیده و مؤلفات قدیمه مفیده مطالعه سندن بسبتون محروم قالمش ، هر درلو علم و معرفتی اسکی حکمت و منطق فنلرینه دأر یازلمش شرح و حاشیه لره نسبت و حصر ایده جک قدر کوتاه بیان اولمش و یوسسیدن طولانی عددلری اونه بالغ اولیان متفکرین ملت و سر آمدان امتک قلوبی یأس و نومیدی ایله طولمش ایدیسسه ده ؛ له الحمد بوضوک سنه ظرفنده کرک طلبه دن و کرک تجار معتبره مزدن بر قسم مهی مطبوعات جدیده و جرائد مفیده مطالعه سیله اشتغاله باشلادق لردن خیلی کوزلری آجیلرینه و بونک اوزرینه هر درلو وسائط مدنیه دن محروم بولنان وطنلرینه بر نظر یأس و استغرابله باقیه باشلادیلر .

مطالعه ایتدکاری آثار بیننده هر سطرلی قارئلرینه یکی بروح ، تازه بر حیات بخش ایدن صراط مستقیم مجموعه محترمه سی آبروجه ذکره شایاندرکه بالجله اهالی اسلامیه میاننده بر موقع مهم احراز ایدن بورساله و بودر کرانها بورا اهل مطالعه سسنگده نظر دقتملرینی جلب ایدره ک مندرجات مفیده سیله اهالیمزک خیلیدن خیلی روحلرینی تربیه و اعلایه خدمت ایلکده و بورساله مهمه نك مطالعه سیله شرفیاب اولان ذوات کرامک عددلری کیتدکجه چوظالمقده در .

محرم رقعہ الیمسک صوکی

محرم ۱۸ ده قرشی ولایتک حاکمی نصرالله پروانه جی بافرمان حضرت امیر باش و کالته ، چهارجوی حاکمی پروانه جی کدا بافرمان عالی مالیه نظارتنه تعیین اولندیلر . ولی عهد عالم جان افندی شمعیکی